నెమలినార

బి. మురళీధర్

కథలు

అనుక్రమణిక

	నేను	...	7
	నా సాహితీ నేపథ్యం	...	10
1.	అడవి పువ్వు	...	13
2.	నమ్మకం	...	23
3.	భూదేవి	...	29
4.	పులివేట	...	37
5.	మౌనం ఎరుపు	...	45
6.	శివ	...	53
7.	దేవుడు కనిపించుట లేదు	...	59
8.	ఆరోజు	...	67
9.	కొత్త నిర్వచనం	...	75
10.	అందమైన ప్రయాణం	...	91
11.	మై బెస్ట్ ఫ్రెండ్	...	107
12.	దశ్మి	...	119
13.	మళ్లీ కురిసేదాకా!	...	139
14.	సద్దుల బండ	...	151
15.	ది టాకింగ్ ఎఫిజీస్	...	161
16.	బొమ్మల పెట్టె	...	171
17.	మా అడివి మాకియ్యుండ్రి	...	185
18.	నెమలినార	...	199

అడవి పువ్వు

కథానేపథ్యం

1983-84 సంవత్సరాలలో నా వృత్తిరీత్యా నేను సీతాగొంది గ్రామానికి పనిచేస్తున్నప్పుడు, అడవి అంచున వుండే అనేక గిరిజన గ్రామాలకు వెళ్లాల్సి వుండేది. వ్యవసాయ విస్తరణాధి కారిగా- రైతులకు అప్పుడే వస్తున్న దిగుబడినిచ్చే వంగడాల గురించి, రసాయన ఎరువులు, పురుగు మందుల గురించి అవగాహన కల్పించడమే కాకుండా- ప్రభుత్వం రైతులకు ప్రకటించే రాయితీలను, పథకాలను అమలుపరచడం నా బాధ్యతగా వుండేది. ప్రకృతి సౌందర్యంతో శోభిల్లే ఆ గిరిజన గూడేలంటే, ఆ గూడేల్లోని అమాయకపు, మర్యాద పూర్వక మైన మనుషులంటే నాకెంతో ఇష్టం. ఒక గుట్టకు ఆవలివైపుకు ఉండే మల్కాపూర్ గ్రామానికి 6 కి.మీ. నడిచి అడవిలో నుండి వెళ్లాల్సి వుండేది. అక్కడ పనిచేసే ఉపాధ్యా యుడు సీతాగొందిలో ఉండి రాకపోకలు సాగించేవాడు. అతనితో కలిసి ఆ వూరుకు వెళ్లడం, పని కాగానే బడికి వెళ్లి డబ్బా విప్పుకొని ఆయనతో కలిసి లంచ్ చేయడం- ఇలా ఆ బడిపిల్లలతో కూడా కొంత అనుబంధం ఏర్పడింది. ఉపాధ్యాయుడు కావాలన్న తీరని కోరికను, ఆ బడిపిల్లలకు పాఠాలు చెప్తూ తీర్చుకునేవాడిని. ఆ వూళ్లో నన్ను చాలా రోజులు టీచర్ అనే అనుకునేవాళ్లు. ఇట్లా చాలా గిరిజన గ్రామాలలోనే కాకుండా, మామూలు గ్రామాలలో కూడా ఉపాధ్యాయులతో, బడిపిల్లలతో నాకు సంబంధాలు వుండేవి.

ఆ క్రమంలో, వైజాపూర్ అనే గ్రామ బడి వాతావరణం నన్ను చాలా ఆకర్షించింది. గలగల పారే సెలయేరు ప్రక్కన ఒక ఆవరణలో ఒక గుడిసె అక్కడి బడి. ఒక వర్షా కాలంలో గిరిజన గూడేల్లో విషజ్వరాలతో చాలామంది చిన్నపిల్లలు మృత్యువాత పడ్డారు. నిజానికి సమయానికి చికిత్స అందితే అందరూ బతికేవారే! కానీ, మారుమూల ప్రాంతంలో వైద్య సౌకర్యాలు కొరవడి- ఆధునిక వైద్యం మీద గిరిజనులకు అవగాహన కొరవడి ఇలా జరిగింది. ఆ సంఘటనల తర్వాత ఈ పిల్లల్ని చూసినప్పుడల్లా మళ్లీ వచ్చినపుడు ఇందులో ఎందర్ని చూడగలనో అనే ఆలోచన భయం పుట్టిస్తూ వుండేది. ఈ దశలో విపుల 100వ

సంచిక కథల పోటీ ప్రకటన వెలువడింది. కథ రాయాలన్న బలమైన కోరికను తీర్చుకోవడానికి ఈ పోటీ వేదికైంది. గిరిజన బాలుర పరిస్థితికి అద్దం పట్టే కథ వ్రాస్తే మా జిల్లా పరిస్థితులు కూడా కొంత బయటి ప్రపంచానికి తెలిసినట్లవుతుందని ఈ కథ వ్రాశాను. ఎంతో లబ్ధప్రతిష్ఠులు పాల్గొన్న ఆ పోటీలో ప్రోత్సాహక బహుమతి రావడంతో, కథలు వ్రాయడానికి మంచి ప్రోత్సాహం లభించినట్లయింది. కల్పిత ఊహాగానాలు కాకుండా, వాస్తవ పరిస్థితులకు కొంత కల్పన, కొంత చదివించే నాటకీయత జోడిస్తేనే మంచి కథ అవుతుందని నాకు తెలిసి వచ్చింది. ఈ కథ చదివి ముగింపు చాలా బాధాకరంగా వుందని, చివరన ఏడ్చేశామని ఇప్పటికీ చాలామంది పాఠకులు చెప్పడం- కథలోని విషయతీవ్రతను తెలుపుతుంది.

విశేషమేమిటంటే ఈ కథ రాసి 30 సంవత్సరాలు కావస్తున్నా గిరిజనగూడేలలో పరిస్థితులు ఆశించిన మేర మెరుగుపడలేదన్నది కఠోర వాస్తవం. ముందు ముందు మంచిరోజులు రావాలని ఆశిద్దాం!

మరి మీరూ కథ చదవండి!

❃

'విపుల' మాసపత్రిక కథల పోటీలో
ప్రోత్సాహక బహుమతి పొందిన కథ

అడవి పువ్వు 1

అప్పాయింట్‌మెంట్ ఆర్డర్స్ చేతికందగానే నా ఆనందం వర్ణనాతీతం ! కాని అది అట్టేసేపు నిలవలేదు. ఆదిలాబాద్ జిల్లా ఊట్నూర్ తాలూకాలోని ఓ మారు మూల గ్రామంలో వెలసిన ఏకోపాధ్యాయ పాఠశాలకి నన్ను నియమించారు. గతంలో నాకా ప్రాంతం పరిచయమైనప్పటికీ, అక్కడే వుండి ఉద్యోగం చెయ్యాలనిపించేసరికి కొంచెం దిగులు పట్టు కుంది. ఆ పల్లెలో గోండుజాతి వారివి యాభై వరకు గుడిసె లున్నాయి.

గ్రామపెద్ద సాదరంగా ఆహ్వానించాడు. పాఠశాల గురించి అడిగితే ఆ వూరి చివరన, ఏటి ఒడ్డున వున్న ఒక పురాతనమైన మర్రిచెట్టును చూపించాడు. కొన్నేళ్ల క్రితం నాలాగే ఒక 'సాహసజీవి' వచ్చి కొన్ని రోజులు మాత్రమే వుండి మళ్లీ ఆ మర్రిచెట్టు ఛాయలకు కూడ రాకుండా పోయాడట. అప్పట్నుండి అనివార్య కారణాల వలన ప్రభుత్వానికి ఆ పల్లెకు విద్యావిషయంగా మాత్రం సంబంధమే తెగిపో యిందట.

నాకూ ఆ వూళ్లో బసచేయాలనిపించలేదు. రెండు కిలోమీటర్ల దూరం లోని ఓ మోస్తరు పెద్ద పల్లెటూళ్లో వుండి రోజూ ఇక్కడికి రావాలని నిర్ణయించు కున్నాను.

సర్కారువారికి ఓ మాంఛి ప్రారంభోత్సవ సువర్ణావ కాశం తప్పిపోయినందుకు చింతిస్తూ, మొదటిరోజు ఏ ఆర్భాటాలు లేకుండా ఆ సనాతనమైన మర్రిచెట్టు కింద మా బడిని కొబ్బరికాయ కొట్టి నేనే పునఃప్రారంభించాను. ఇక నా

ఆసనం అలంకరిద్దామనుకుంటే, అలాంటి వస్తువొకటి ఇంతకు ముందు గానీ, ఇప్పుడుగానీ వాళ్ల వూళ్లో లేనేలేదని వూరి పెద్ద తెలిపాడు. తాత్కాలికంగా ఓ నాలు క్కాళ్ల వెడల్పాటి పీటను తెప్పించారు. దానిమీద అందంగా నగిషీలు చెక్కబడి వున్నాయి. అది కూడ మర్రిచెట్టంత వయసు కలిగి వుంది. అది దొరకడమూ అదృష్టమేనని సరిపెట్టుకున్నాను.

కొద్దిసేపటికి నా శిష్యులొక్కొక్కరే నీడలోకి చేరుకుంటున్నారు. వాళ్ల అవ తారాల్ని చూసేసరికి నాకు పారిపోయిన ఆ సాహసజీవి గుర్తుకొచ్చాడు. పాపం! దేవుడాయన్ని తొందరగా కాపాడేడు. మరి నన్నెప్పుడు కాపాడతాడో!

పిల్లలు ముప్పయ్‌మంది దాకా వచ్చారు. వాళ్లలో సగం నగ్నంగానూ, మిగతా సగంలో సగం అర్ధనగ్నంగానూ, మిగిలినవారు బట్టలు కట్టుకొని వున్నారు. వాళ్ల శరీర సహజ ఛాయ చేలల్లో కనిపించే దిష్టిబొమ్మమీద బోర్లించే మసికుండకు కొంచెం అటూఇటూగా వుండి కళ్లు మాత్రం ఆ కుండపై పెట్టిన సున్నం బొట్లలాగా తెల్లగా మెరుస్తున్నాయి. ఈ అవతారాలకిప్పుడు నేను 'చదువు నేర్పాలి' అనుకునేసరికి నాకు ప్రసూతి వైరాగ్యంలాంటి పాఠశాల వైరాగ్యం వచ్చేసింది.

మూడవరోజు అటెండెన్స్ రిజిస్టర్‌లో పేర్లు రాస్తోన్న నేను, 'అయ్యా!' అనే పిలుపు విని తలెత్తి చూశాను.

మర్రిచెట్టు నీడకవతల ఎండలో ఒకామె నిలబడి వుంది. కాయకష్టంతో ఒళ్లు ఎక్కడికక్కడ కాయలు కాసి వుంది. ఎడారిలోని పచ్చని మొక్క వర్షాల కోసం నిరీక్షిస్తూ గిడసబారినట్లుగా వుంది. ఎడారిలో వర్షాకాలం వుండదని తెలియని దానిలా వుంది. ఆమెకు బుద్ధి తెలిసినప్పటి నుండి ఆమె తలకు నూనెలాంటిదేదీ తెలిసినట్లు లేదు. ఒంటికి చుట్టుకున్న గుడ్డ కప్పలేని భాగమంతా పచ్చబొట్లు కనిపిస్తు న్నాయి. కళ్లల్లో నీటిబొట్లు కనిపించకపోయినా అవి వర్షాకాలపు మేఘాల్లానే వున్నాయి.

ఆమె కాళ్లకి చుట్టుకుని ఓ పిల్లాడున్నాడు. వాడికి తొమ్మిదేండ్లు వుండ వచ్చును. కానీ కాళ్లూ చేతుల సైజు వాడి వయసును తగ్గించేట్లుగా వున్నాయి. ఒంటి మీద లాగు వుంది కాని అది వాడి వంటిరంగులో కలిసిపోయింది. గుండీలుండేచోట మాత్రం ఒక తెల్లని జనపతాడు ముడేసి వుండటం వలన లాగూ వునికి తెలుస్తోంది.

"ఏం కావాలి?" అడిగాను.

ఆమె రెండడుగులు ముందరికివేసి "ఇగో! గీనా పోరణ్ని మీ శాల్ల దీస్కొండ్రి," తడబడుతూ అందామె.

"సరే తెచ్చి ఇట్లా కూర్చోబెట్టు వాడిని."

వాళ్ల బాషలో ఏదో బుజ్జగిస్తూ వాణ్ని అందరికన్నా ముందర తెచ్చి కూర్చో బెట్టింది.

"మీ వాడి పేరేమిటి?"

"చిన్నూ అయ్యా! చిన్నూ!" ఎంతో కుతూహలంగా చెప్పింది.

"తండ్రి పేరేమిటి?"

"ఆడులేడు బాపూ! సచ్చిపోయిండు!" బాధగా అంది.

"సచ్చిపోయినా పేరేమిటో చెప్పు!"

"మల్కు," అని చెప్పిందామె!

"సరే! నువ్వెళ్లు"

ఆమె తన ఒంటికి చుట్టుకున్న గుడ్డలో ఓ మూల నుంచి, ఒక చిన్న బెల్లం ముక్క తీసి వాడి చేతిలో పెట్టి, కళ్లలో ఒక విధమైన సంతోషం కదలాడుతుండగా తన దారినిండా రంగుల కలల్ని పరచుకొని వాటి మీద నుంచి నడచి వెళ్ళింది.

మరో రెండు రోజులకి తాలూకా సెంటరు నుండి ప్రాథమిక బోధనా సామాగ్రి తీసుకొచ్చాను. కుర్చీ మాత్రం సంపాదించలేకపోయాను. గవర్నమెంటు వారి దయ కలిగే వరకు నాకు ఆ నాలుక్కాళ్ళ 'సింహాసనం'పై మఠం వేయక తప్పదు.

ఓరోజు మా బడి వాతావరణం చూస్తే నాకు ఉత్సాహంతో బాటు గర్వం కూడా కలిగింది.

పూర్వకాలపు మునికుమారులందరూ, శాపవశాత్తు ఈ పల్లెలో పుట్టి ఇలా నగ్నంగా, అర్ధనగ్నంగా, ఏటిఒడ్డున మర్రిచెట్టు నీడలో నాలుక్కాళ్ళ పీటపై మఠం వేసుకుకూర్చున్న ఓ మహర్షి ముందు సర్వవేదాల సారం చదవడానికో, ఉపనిషత్తులను ఔపోశన పట్టడానికో కూర్చున్నట్లనిపించేది. నిజమే మరి! నేను, నిజంగా ఏ మహర్షిలాంటి ఓపికనో కలిగి ఉంటేనే తప్ప, నా తపస్సంతా వీళ్ళకి ధారపోస్తేనే తప్ప అఆ లు చివరిదాకా నేర్పడం కష్టమనిపించిందా క్షణంలో!

నాకు లేకలేక దొరికిన ఉద్యోగమవడం వల్లనేమి, తప్పనిసరిగా నేను ఉద్యోగం చేయవలసిన పరిస్థితుల వల్లనైతేనేమి పదిహేను రోజుల్లో ఈ 'అరణ్యవాసానికి' అలవాటు పడక తప్పలేదు. అందుకని నా దృష్టినంతా పిల్లలపైనే కేంద్రీకరించాను.

అందరికంటే చివరిగా చేరిన ఆ విధవరాలి కొడుకు 'చిన్నూ'గాడు మాత్రం చదువును చాలా 'సీరియస్'గా తీసుకుంటున్నాడనిపించింది. మిగతా వారికంటే కొంచెం బలహీనంగా ఉన్నా అందరికంటే ముందుగానే అక్షరాలను చాలా స్పష్టంగా, దాదాపు నేను రాసినట్లుగానే రాస్తున్నాడు. చెప్పేటప్పుడు చాలా శ్రద్ధగా వింటాడు. చెప్పింది అర్థమయినప్పుడల్లా వాడి చిన్న కళ్ళు మిలమిల మెరుస్తుం టాయి. వాడి మీద నాకు గల జాలి, అభిమానంగా బలపడసాగింది. ముఖ్యంగా వాడి అవతారం మర్చిపోలేనిది.

అన్ని వైపులా నిక్కబొడుచుకొని ఏ రంగులో ఉన్నాయో తెలియని వెంట్రుకలు, నిజానికవి ఏ సంతలోనో, రోడ్డు పక్కన, ఆరోజు కోసం వెలిసే మొబైల్ హేర్ కటింగ్ సెలూన్‌లో, పోయిన వేసవి సెలవుల మొదట్లో కేశఖండన మహోత్సవానికి నోచుకోని వుంటాయ్! వాడి మొహం పిల్లలు చుట్టిన సున్నాలాగా ఉంటుంది. చేతులూ, కాళ్ళూ వదులుగా ఉండి, సరియైన స్థానాల్లో అమర్చ నట్లుగా ఉంటాయి. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే 'పికాసో' వేసిన గొప్ప పేయింటింగ్‌లాగా వాడిలో అధివాస్తవిక చిత్రకళ ఉట్టిపడుతూ ఉంటుంది. పాఠం చెప్తున్న టీచర్ నుండి జ్ఞానాన్నంతా తన చూపుల్తో లాగివేయాలన్నంత తపన వాడి కళ్ళల్లో కన్పిస్తూ వుంటుంది. ఆ మెరుపే నన్ను వాడివైపు బలంగా ఆకర్షించసాగింది. మాసాంత పరీక్షలో సగం అక్షరాలు, రెండు తప్పులతో కరెక్టుగా వ్రాయగలిగిన వాడు చిన్నూ ఒక్కడే! దాంతో వాడికి మరికొంత ఉత్సాహమివ్వాలని వాడిని క్లాసు లీడర్‌ని చేశాను.

క్లాసులీడర్ యొక్క డ్యూటీలు వాడికర్థమయ్యేట్లు చెప్పాక వాడి కళ్ళల్లో మరింత మెరుపొచ్చింది! ఒంటి మీదకి ఎక్కడిదో, కొంచెం పెద్దదైనా ఒకే చిరుగు ఉన్న చొక్కా వచ్చింది! మా బడికి నిజంగా కొత్త కళ వచ్చింది!

ఒకరోజు నేను మర్రిచెట్టు నీడలోకి, అదేలెండి! మా పాఠశాలకి చేరుకునే సరికల్లా పిల్లలెవరూ కన్పించలేదు. కాని చెట్టు క్రింద మా పాఠశాల ఆవరణ మాత్రం చిక్కటి పేడతో అప్పుడే అలకబడి, చల్లగా పేడవాసనేస్తోంది! నేను నిన్ననే వీళ్ళకి పరిశుభ్రత గురించి చెప్పిన పాఠం జ్ఞాపకం వచ్చింది. నన్ను చూసిగాబోలు ఏటిలోంచి పిల్లలందరూ బిలబిలమంటూ వచ్చేస్తున్నారు. చిన్నూగాడు అందర్నీ కేకలేస్తున్నాడు. 'గురూజీ అచ్చిండు. నడుండ్రి జెల్దీ' అని! టీచర్‌ను 'సార్' అని కాకుండా 'గురూజీ' అని పిలవమని వీళ్ళకెవరు చెప్పారో కాని, ఆ పిలుపును కొత్తలో మారుద్దామా అని ఆలోచించి, ఆ వాతావరణానికి సహజ సిద్ధమైన ఆ పిలుపే బాగుంటుందని నేను మార్చలేదు.

"ఏరా చిన్నూ! ఎవరలుకుమన్నార్రా నిన్ను?"

"నేను అలికిన గురూజీ! బాగాదుబ్బ ఉండె గురూజీ! ఉపుడు దుబ్బ లెవ్వది! ఈళ్ళందరూ నీళ్లు మోసిండ్రు గురూజీ!" ఉత్సాహంగా చెప్పాడు.

ఓ మూల నుండి నా నాలుక్కాళ్ళ పీటను తెచ్చి వేశాడు! శతాబ్దాల తర్వాత అది అభిషేకానికి నోచుకున్నట్లుంది! చిన్నూగాడు వెంటనే మర్రిచెట్టుతొర్రలో దూరాడు! కాస్సేపటికి అందులో నుండి డస్టర్, చాక్‌పీస్ డబ్బా, మడత బోర్డూ తీసుకొని బయటకు వచ్చాడు! క్లాసు లీడర్ అయినప్పట్నుంచీ వాటి ఛార్జీ వాడికిచ్చేశాను.

వాడింటికి తీసుకెళ్తున్నాడేమో అనుకున్నానిన్నిరోజులు! ఎందుకంటే రోజూ నేను వచ్చేసరికల్లా దేనిస్థానంలో అవి వుండేవి!

"చిన్నూ! ఇవన్నీ ఇక్కడే పెడ్తున్నావురా? ఎవరన్నా ఎత్తుకెళ్తే ఎలారా?"

"ఓళ్ళు ముట్టరు గురూజీ! ఓళ్ళన్నా ముడితే నువ్వు బగ్గకొడ్తవని సెప్పిన! మా యింట్ల పెడితే ఆనర్షంపడితే నానిపోతయి గురూజీ! గందుకు ఈన్నే ఉంచిన!"

మర్రిచెట్టు తొర్రకేసి చూశాను! నిజమే, ఆ తొర్రలో ఎంత పెద్ద వర్షం పడినా తడిసే అవకాశంలేదు! మరి, చిన్నూగాడి గుడిశెలో మర్రిచెట్టు తొర్రంత జాగాకూడా వర్షానికి తడవనిది, లేనట్లా? ఏమో! వాళ్ళ బతుకులలాంటివే మరి!

ఈ మారుమూల అడవుల్లో 'కొండతేనెటీగలు' రోజంతా రెక్కలు ముక్కలు చేసుకొని, రకరకాల అడవిపూల నుండి మకరందాన్ని సేకరిస్తే 'కొండ తేనెపట్టులు' సేకరించడంలో సిద్ధహస్తులైన కొందరు రకరకాల 'వేషాలతో వాటిని తరిమేసో, మాయచేసో, ఆ పట్టుల్ని పట్నాలకిచేరిస్తే, అక్కడ కలిగినవాళ్ళు ఒంట్లోని కొవ్వు కరిగించుకోవడానికి ఉదయం సాయంత్రం దాన్ని 'చెమ్చాలతో' సేవిస్తారు! చివరకు కొండ తేనెటీగలకి మాత్రం మళ్ళీ చెట్టూ పుట్టే గతి!

ఓ రోజు చిన్నూగాడు బడికి 'టిఫిన్' తెచ్చుకున్నాడు.

"ఎందుకురా చిన్నూ! ఈ రోజు సద్ది తెచ్చుకున్నావ్!"

"అవు గురూజీ! మా అవ్వ దూరం చేండ్లకి కూలికిబోయింది. చీకటి పడినంకనే ఇంటికస్తది! పగటికి తినమని ఇచ్చింది!"

వాడు మధ్యాహ్నం తింటూంటే కుతూహలంగా చూశాను! ఓ పాత పీలికలో రెండు నల్లటి పిండిముద్దలు! బహుశా అవి మినపరొట్టెలు కావచ్చు వాటి మధ్య రంగూ, ఆకారంతెలీని కూరలాంటి పదార్థం! అది ఉడకేసిన వంకాయ అని వాడి నడిగి తెలుసుకున్నాను. రెండు పచ్చిమిరపకాయలు, కొన్ని ఉప్పుగళ్ళు. ఆ పీలికలకు వేసిన ప్రత్యేకముడిలో చిన్న బెల్లంముక్క! ఇది వాడి టిఫిను!

'ఇరవైఒకటో శతాబ్దంలోకి పురోగమిస్తున్న దేశం'లోని ఏ ఒక్క 'ఫైవ్‌స్టార్' హోటల్లో ఒకరాత్రికి ఖాళీచేయబడిన 'ఖాళీ' సీసాలనమ్మితే ఈ పల్లె మొత్తం కొన్ని రోజులైనా కడుపునిండా తింటుందనిపించింది. ఈ నిజం నిజంగా ఈ పల్లెవాసులకి తెలియదు! తెలిస్తే గనక, ఏంచేస్తారో నాకూ తెలియదు!

మరొకరోజు, గిరిజనులకై ప్రత్యేకంగా వెలసిన సంస్థకు సంబంధించిన ఒక ఉన్నతాధికారి, మా బడి పరిశీలన నిమిత్తం ఆ పల్లెకు వేంచేయనున్నారని వర్తమానం అందింది.

పిల్లలందరికీ విషయం వివరించి, కొన్ని ప్రత్యేక సూచనలిచ్చి మర్నాడు బడికి అందరూ రావాలని, శుభ్రంగా రావాలని ఆదేశించాను.

తెల్లవారి, ప్రతిరోజుకన్నా ముందే పిల్లలు స్కూలుకు చేరుకున్నారు. అప్పుడే స్నానంచేసి వచ్చారేమో, ఇంకా కొందరి తలల్లోంచి నీళ్ళుకారుతూనే ఉన్నాయి. చిన్నూ

మాత్రం కన్పించడంలేదు. వాడెప్పుడు అందరికన్నా ముందే రావాల్సినవాడు ఈరోజు టైమయినా రాలేదు. ఆరాతీస్తే తేలిందేమిటంటే వాడి తల్లికి రావాల్సిన కూలిడబ్బులు ఆలస్యంగా అందాయని, దాంతో వాడికి వాళ్ళమ్మ సబ్బు కొనివ్వడానికి ఆలస్యమ యిందనీ, ఇప్పుడిప్పుడే అంగీ వుతుక్కొని స్నానం చేస్తున్నాడని తేలింది.

"నా అంగీ ఆరలేదు గురూజీ! గందుకు ఆలిసం అయింది!" ఒంటిమీద సగం అరిన అంగీతో వచ్చి నిలబడిన చిన్నూగాడ్ని చూస్తే నాకెందుకో వాడిమీద వాత్సల్యం పొంగివచ్చింది. దాని వెంటనే భయం కూడా వేసింది! ఇంత గుడ్డిగా ఈ గురూజీని, బడిని నమ్ముకున్న వీడికి 'నిజం' తెలిసేరోజు రాకపోదు! తాను ఇంత కష్టపడి చదివిన చదువులన్నీ బూటకాలనీ, చదివిన చదువుకీ, జీవిత విధానానికీ ఏమాత్రం సంబంధం జోడించలేని దేశంలో తాను పుట్టాననీ, వీడికెలాగూ తెలుస్తుంది. ఏమయినా వీడిని మాత్రం ఏదో చెయ్యాలి! ఈ యాంత్రిక విధానం నుండీ, ఈ రొటీన్ చదువుల నుండి వీడిని తప్పించాలి. ఈ మారు మూల పడివున్న మట్టిలోని మాణిక్యానికి తప్పక మెరుగుపెట్టాలి! కాని వాడి మీదనే తన ఆశలన్నీ పెట్టుకొని బ్రతుకుతున్న ఆ విధవరాలు వాడిని ఆమెకు దూరం చేస్తే తాత్కాలికంగా నైనా భరించగలదా?

రవాణా సౌకర్యాలు 'మెరుగ్గా' లేనందువల్ల ఆ ఉన్నతాధికారిగారు మా పల్లెకు రాలేకపోయారని కబురొచ్చింది!

ఆ మర్రిచెట్టు నీడలో నేను సాధించిన ప్రగతి వారికి వివరిద్దామని ఉబ లాటపడ్తోన్న నాకు నీరసం వచ్చింది!

చూస్తూండగానే వేసవి సెలవులు వచ్చేశాయి! ఒకరోజు ముందే పిల్లలం దరికీ రేపే బడి చివరిరోజని చెప్పేశాను. పిల్లలందరూ ఆనందపడిపోయారు. చిన్నూ మొహంలో మాత్రం ఆనందం కన్పించలేదు. వాడెందుకో మౌనంగా వుండి పోయాడు.

"ఏరా చిన్నూ! అలావున్నావ్! సెలవులంటే ఇష్టంలేదా?" అడిగాను.

"నువ్వు అన్ని రోజులు మీ వూరుకు వెళ్ళిపోతావా గురూజీ ? బడి లేకపోతే నేను రోజూ ఏం చెయ్యాల గురూజీ?"

"నేను మళ్ళీ సెలవులయిపోగానే వచ్చేస్తాగదా! సెలవుల్లో నువ్వు పుస్తకం మొత్తం చూడకుండా వ్రాయడం నేర్చుకో! నేను రాగానే అన్నీ తప్పులు లేకుండా నాకు వ్రాసి చూపించాలి. నేను వచ్చేటప్పుడు నీకు కొత్త పుస్తకం తీసుకొస్తా సరేనా?" బుజ్జగిస్తూ అడిగాను. వాడు మౌనంగా తలూపాడు.

మర్నాడు, గ్రామ పెద్ద తనింటికి భోజనానికి ఆహ్వానించాడు. స్కూలు టైమవ గానే పిల్లల్ని తర్వాత కలవమని చెప్పి గ్రామపెద్ద ఇంటికి వెళ్ళాను. అక్కడ భోజనం

తర్వాత, దాదాపు ప్రతి ఇంటివాళ్ళు ఆప్యాయంగా ఆహ్వానించడం, కూర్చోబెట్టి వట్టివేర్ల డికాక్షన్ పోయడమో, పాలు, పెరుగు తాగమనో బలవంతం చేశారు. మరి కొందరు సీసాల్లో తేనె, ఇంకొందరు సారపలుకులు, జీడిపలుకులు నా వెంట తీసు కెళ్ళమని తయారుచేశారు. నా లగేజి మోయడానికి ఇద్దరు పిల్లలు కూడా చేరారు.

నేను బయలుదేరే వేళ దగ్గరపడుతోంది. చిన్నాని పిల్చుకరమ్మని పిల్లల్ని పంపాను. ఇంట్లో లేడని తిరిగి వచ్చారు. నాకేమో వాడితో చెప్పనిదే పోవాలని పించడం లేదు. ఇంకాస్సేపటికి ఉండబట్టలేక ఇద్దరు పిల్లల్ని తీసుకొని నేను వాడిం టికి వెళ్ళాను. పూరి గుడిశైనా పరిసరాలు చాలా పరిశుభ్రంగా ఉన్నాయి. తలుపుకి గొళ్ళెం వేసి వుంది. 'వీడెక్కడికెళ్ళాడమ్మా!' అనుకుంటూ వెనుదిరిగేటప్పుడు నున్నటి మట్టిగోడపై బొగ్గుతో గీసిన నిలువు గీతలు కన్పించాయి. ఎందుకలా గీశారని ప్రక్క నున్న పిల్లల్ని అడిగితే చెప్పారు వాళ్ళు అని చిన్నాగాడి సెలవుల లెక్కలు! రోజు ఒకటి తుడిపేస్తూ పోతోంటే, బడి ఎన్నిరోజుల్లో తెరుస్తారో తొందరగా తెలిసిపోతుంది. వాడి తెలివికి అభినందించకుండా ఉండలేకపోయాను.

మసకచీకటి పడుతోంది. నేను బయలుదేరక తప్పలేదు. చిన్నా గాడికోసం మనసు లాగుతోంది! ఊరు దాటి కొంచెం దూరం నుంచే నడిచేసరికి దూరంగా మసకచీకట్లో చిన్నా పోలికలున్న ఆకారం వస్తూ వుంది. కుతూహలం పట్టలేక వడి వడిగా అడుగులేశాను! చిన్నాగాడే! వాడి నెత్తిమీద బరువేదో ఉన్నట్టుంది వగరు స్తున్నాడు.

"చిన్నా! నువ్వేనా! అప్పట్నుంచీ నీకోసం చూస్తున్నాను! ఎక్కడికెళ్ళావు"

"ఎటూపోలె గురూజీ! మీరు పోతరని గీ కర్బూజాపండు తెచ్చిన!" వాడి నెత్తిన దాదాపు నాలుగుకిలోల బరువుగల కర్బూజపండు, ఒక్క ప్రక్కన చిన్న ముక్క కోసి వుంది! మసక చీకట్లో కోసిన భాగం ఎర్రగా కన్పిస్తోంది!

"ఎక్కడ్నుంచి తెచ్చావురా చిన్నా! నీకు చేను లేదుగదా! మరి దొంగతనం చేసి తెస్తున్నావురా!" కొంచెం బాధగా అడిగాను.

"హే! నా తల్లి ఒట్టు గురూజీ! దొంగతనం సెయ్యలె గురూజీ! గీ పండు కొండుగాడి తోట్లది, ఆడిని అడుగుండ్రి గురూజీ! అడుత్తగానే ఇయ్యమంటే ఇయ్యలే! గా అంగీ నాది ఉండె గదా గురూజీ! అది కొండుగాడికి పసందైంది. అంగీ అడికిస్తే గీ పండు నాకిచ్చిండు గురూజీ! గిది బాగా మక్కిందో, కాదో అని గా జాగ మీద గొంచెం కోసి తిని సూసిన! బగ్గ తియ్యగా ఉన్నది గురూజీ! తీసుకొండ్రి!" నిజాయితీ నిండిన గొంతుతో అన్నాడు. తనకు ఉన్న ఒకే ఒక అంగీని ఎవడికో ఇచ్చేసి, చదువునేర్పిన గురూజీ కోసం ఈ గురుదక్షిణ తెచ్చిన చిన్నా సభ్య ప్రపంచంలోని నాలాంటి మరెందరికంటే ఎన్నో మెట్లు పైనున్నాడనిపించింది.

ఇంకెవడన్నా చిన్నూగాడిని అంగీ బదులు తోలే వలిచి ఇయ్యమన్నా ఇచ్చేసి, దీన్ని సాధించుకు వచ్చేవాడేమోననిపించింది.

ఆ ఊరుకు నాలుగు దిక్కులా గోడల్లాగా ఉన్న పర్వతసానువులు జనారణ్యకల్తీ నాగరికతను ఈ ప్రాంతానికి రానివ్వకుండా అడ్డుపడడంవల్లనే కావచ్చు చిన్నూగాడిలాంటి చిన్నపిల్లల సంస్కారం కూడా అంతనిర్మలంగా వుంది. వసంత ఋతువులో ఈ అడవి వెదజల్లే సువాసనలు కూడా చిన్నూ మనసంత నిర్మలంగా ఉంటాయి. అంత బరువున్న గురుదక్షిణను మోసుకొచ్చిన చిన్నూ అర్ధనగ్న శరీరం నుండి వీచే చెమట వాసనా అంతకు తక్కువేమీ అనిపించలేదు నాకాక్షణంలో!

"మరి నీకు అంగీ ఎట్లరా చిన్నూ?"

"గీ ఎండాకాలం ఉడకపోస్తదని ఎట్లైనా నేను అంగీ ఏసుకోను గురుజీ! మళ్ళబడి సురువైనప్పుడు మా అవ్వ కొత్తది కొనిస్తన్నది. అంగీ కోసం ఫికరు సెయ్యకు గురుజీ! గిది తీసుకో గురుజీ! మళ్ళ మీరు అచ్చేదాకా పుస్తకం పూరాగా సూడకరాసి సూపిస్తా!" నా మౌనం చూసి మళ్ళీ అన్నాడు, "మీరు గిట్ల గిది తీసుకోపోతే నేను మళ్ళ బడికే రాను గురుజీ!"

"లేదురా చిన్నూ! తప్పకుండా తీసుకుంటాను! ఇలా తే!"

ఆ మసక సంధ్యవేళ, అమూల్యమైన ఆ గురుదక్షిణ స్వీకరిస్తున్నప్పుడు నాలో కలిగిన అనుభూతి, ఒక టీచర్‌గా నేను ఈ భూ ప్రపంచంలోని ఏ అత్యు న్నతమైన అవార్డును స్వీకరిస్తున్నప్పుడు కూడా కలుగదేమో!

ఇంత విలువైన గురుదక్షిణ ప్రపంచంలో ఏ గురువుకీ, ఏ శిష్యుడూ ఎప్పుడూ ఇచ్చి వుండలేదన్న ఆలోచన, చిన్నూ అమాయకమైన లేతబుగ్గల్ని నాతో ముద్దాడించింది. అప్పుడు వాడి కళ్ళల్లో కన్పించిన మెరుపు ఆ మసకచీకటిని దూరం చేసింది.

వేసవి సెలవుల తర్వాత వెంటనే ఆ కుగ్రామం నుండి ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయించుకోవాలనుకున్న నా ఆలోచనని ఆ క్షణంలో తుడిచేసి చిన్నూ వద్ద వీడ్కోలు తీసుకొని బయలుదేరా.

కానీ, చిన్నూని అదే ఆఖరుసారి చూస్తాననుకోలేదు! సెలవుల మధ్యన వాడి ఊరి నుంచి వచ్చిన వార్త నన్ను చలింపజేసింది! నేను వచ్చిన మర్నాటి నుంచీ టైఫాయిడ్ జ్వరంతో బాధపడ్తూ, రోజూ,'గురుజీ, గురుజీ' అని కలువరిస్తూనే ఈ లోకం విడిచి వెళ్ళిపోయాడని, నిస్సహాయురాలైన, చిన్నూ విధవతల్లి పిచ్చిదైపోయిందని తెలిసింది.

ఆ 'అడవి పువ్వు' సువాసన మాత్రం నన్ను నా జీవితకాలం అంటి పెట్టుకునే ఉంది!

విపుల మాసపత్రిక
జూలై 1987

నమ్మకం

కథానేపథ్యం

నేను 1978-82లో ఆదిలాబాద్‌కు 20 కి.మీ. దూరంలోని సాత్నాలా ప్రాజెక్టు ఏరియా గ్రామాలలో పనిచేశాను. నిజానికి స్థానికంగా నివాసం ఉండి, చుట్టుపక్కల గ్రామాలన్నీ తిరగాలి. కానీ, ఆదిలాబాద్ జిల్లా కేంద్రంలో ఉన్న అనేక ఆకర్షణలకు దూరంగా వుండలేక, రోజూ 20-40 కి.మీ. సైకిల్ పై పోయి వస్తుండేవాడిని. అప్పుడు ఆదిలాబాద్ జిల్లా కేంద్రమయినప్పటికీ బస్ డిపో లేదు. నిర్మల్ డిపో నుండి ఒక బస్సును ఉదయం, సాయంత్రం రెండు ట్రిప్పులు సాత్నాలా ప్రాజెక్టుకు వేశారు. ఈ రెండు ట్రిప్పుల బస్సులో కనీసం ఐదు ట్రిప్పుల జనాలు ప్రయాణించాల్సి వచ్చేది. ముందే కచ్చారోడ్డు- ధూళిమేఘం బస్సును కమ్మేసేది. బస్ దిగిన తర్వాత అవతారమే మారిపోయేది. బాగా దుమ్ము దులుపుకొని, మొఖం కడుక్కుంటేగాని- మామూలుగా అయేదికాదు. అలాంటి ప్రయాణంలో ఎదురయిన ఒక వాస్తవ సంఘటనకు కల్పనను జోడిస్తే కథ అయింది. అయితే ఒక్కొక్క సంఘటన చూసినపుడు ఒక్కొక్క రచయిత, ఒక్కొక్క తీరుగా స్పందించవచ్చు. ఎదురయిన వాస్తవ సంఘటనను రచయిత తన సృజనాత్మకతతో కథగా ఎలా మలిచి పాఠకుల కందిస్తాడో, పాఠకులు బేరీజు వేసేందుకు ఈ కథానేపథ్యాలను వ్రాస్తున్నాను. కథ, ఎత్తుగడ, ముగింపు రచయిత ఊహాత్మక ప్రపంచానికి పరిమితమై వుంటుంది. కానీ, వాస్తవ ప్రపంచంలో ఆ కథ ముగింపు అంతకన్నా విభిన్నంగా- కొన్నిసార్లు రచయిత పరిధిని దాటి మరింత మెరుగ్గా కూడా వుండవచ్చు. అందుకే జీవితాలు ఏ చట్రంలో ఇమడనివీ, ఏ నిర్వచనానికి లొంగనివిగా ఉండటమే వాటి అసలైన స్వరూపం.

కథ చదవండి మరీ-

❋

నమ్మకం 2

ప్రత్యక్షం కాని దేవుడి కోసం, సంవత్సరాల తరబడి తపస్సు చేసీచేసీ, ప్రత్యక్షం కాగానే కలిగే ఆనందం, అప్పటి ఋషులకూ, మునులకూ మాత్రమే పరిమితం కాదు! రాని బస్సు కోసం కళ్ళుకాయలు కాసేలా, కాళ్ళు పీక్కుపోయేలా, నిలబడి, నిలబడి బస్సు రాగానే ఎక్కేటప్పుడు కలిగే ఆనందం, ఈ కాలంలో అంతకు తక్కువదేమీ కాదు!

అదృష్టవశాత్తు ఆ ఆనందం అనుభవించే భాగ్యం మనదేశంలో ఏ కొద్ది మందికో తప్ప అందరికీ వుంది.

నా జీవితంలో సగభాగం, అంటే యవ్వనపు ముప్పాతిక భాగం, భగ్న ప్రేమికుడి నిరీక్షణలా, రాని బస్సు కోసం ఎదురుచూడటంలోనే గడిచి పోయింది కూడాను.

ఈ రాని బస్సులను 'రాణీబస్సు'లని అంటారని విన్నాను. నిజమే మరి, ఆ అంతఃపురంలాంటి డిపోనుండి బయటపడటానికి వాటికెంత సిగ్గో!

ఈ రోజూ అంతే! కొత్తగా కట్టిన మా వూరి ప్రయాణ ప్రాంగణంలోని నేనెక్కాల్సిన ఆ రాణీబస్సు సిగ్గుపడుతూ ఇంకా కదిలి రావట్లేదు.

ఓ కల్తీ సిమెంటు స్తంభాన్నానుకొని, నేను నా తపస్సు గంట నుండీ కొనసాగిస్తున్నాను. ప్రక్కనే భోజన ఫలహారశాల నుండి, మహత్తర 'మార్క్సిస్టు మార్కు'

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/book/Nemalinaara

* * *